MEDIA RELEASE: 26/05/23

HORSTMANN TRUST

Elusen gadwraeth Cymraeg yn deor cyw fwltur du Ewropeaidd sydd dan fygythiad am y tro cyntaf yn y DU

Cyw fwltur du Ewrasiaidd - Credyd delwedd Horstmann Trust

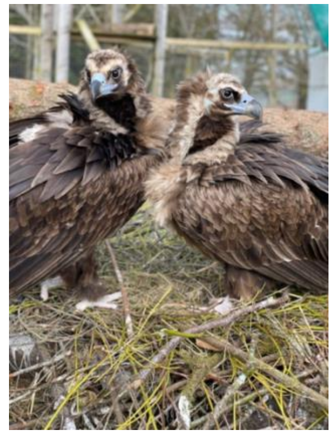

fwltur du Ewrasiaidd - Credyd delwedd Horstmann Trust

Mae arbenigwyr yn Ymddiriedolaeth Horstmann yn dathlu deor fwltur du Ewrasiaidd (*Aegypius monachus*) – y cyw cyntaf o'i rywogaeth i gael ei ddeor yn y DU. Mae genedigaeth y cyw ar ddiwedd mis Ebrill yn garreg filltir ryfeddol ym maes cadwraeth adar ac wedi'i chadarnhau gan Raglen Rhywogaethau Mewn Perygl Ewropeaidd (EEP) a'r Gymdeithas Adaryddiaeth fel gyntaf o'i beth yn y DU.

Bydd y cyw bach, o'r enw Bernadette, sydd ond yn pwyso 148g wrth ddeor, yn tyfu i fod yn un o adar ysglyfaethus mwyaf Ewrop, gan chwarae rôl hanfodol wrth warchod y rhywogaeth hon sydd bron dan fygythiad yn y dyfodol.

Mae dadansoddiad DNA o'r bilen wy wedi cadarnhau rhyw'r cyw, a fydd hi'n dod yn rhan o raglen bridio rhywogaethau Ewrop gyfan a elwir yn EEP. Mae hwn yn ychwanegiad pwysig at y boblogaeth gaeth gan nad yw'r llinell enetig hon i'w chael yn gyffredin yn y parau bridio presennol.

Bu staff yn Horstmann Trust wrth eu bodd pan lwyddodd dau aelod o'u hadardy cadwraeth, Bernard a Twinkle, i ddodwy wy ffrwythlon. Mae dyfodiad Bernadette yn benllaw bron i ddegawd o waith caled yn annog y pâr i fridio. Oherwydd y tywydd eithriadol o wlyb yn ystod yr wythnos ar ôl dodwy, penderfynwyd deor yr wy yn artiffisial er mwyn rhoi'r cyfle orau iddi oroesi. Rhoddwyd wy ffug pren i'r rhieni newydd i'w ddeor tra bod yr wy go iawn yn cael ei gadw'n ddiogel yn y cyfleuster deor gyda Holly Cale yn gofalu amdano.

"Mae'n gyflawniad gwych", meddai Holly, Curadur yr Ymddiriedolaeth Horstmann a'r arbenigwr adaryddiaeth sy'n gyfrifol am ddeor diogel y cyw. "Rwyf wedi bod yn gweithio gyda Bernard a Twinkle ers bron i ddeng mlynedd felly mae eu gweld yn dod yn rhieni o'r diwedd wedi bod yn galonogol iawn**".**

Treuliodd Holly y dyddiau ar ôl deor y cyw yn darparu gofal 24 awr y dydd a bwydo rheolaidd. Gydag unrhyw ddeor newydd, mae staff yr ymddiriedolaeth bob amser yn awyddus i wneud yn siŵr bod popeth yn iawn, ac maent yn dechrau magu pwysau a thyfu'n iach. Roedd Bernadette yn bwyta symiau bach iawn i ddechrau, ond mae staff yn hyderus ei bod wedi dyblu mewn maint erbyn 7 diwrnod oed a'i

bod bellach yn tyfu'n gyson – ar y trywydd iawn i gyrraedd 8kg, ei maint oedolyn llawn, mewn dim ond 4 mis.

Yn 8 diwrnod oed ac yn pwyso 800g, ceisiodd y tîm gyflwyno Bernadette yn ôl i'r nyth i'w rhieni ei fagu. Ar ôl rhywfaint o ofid cychwynnol a gwaeth troed trwsgl ar y nyth gan ei mam Twinkle (sydd â chrafangau modfedd o hyd ac sydd 20 waith maint Bernadette) penderfynwyd bod y risg o anaf damweiniol yn rhy uchel ac i ddychwelyd i gynllun B. Bydd hi nawr yn cael ei fagu mewn amgaead a ddyluniwyd yn ofalus, gerllaw ei rhieni. Yma, bydd nyth sy'n cynnig golygfeydd clir o'i rhieni yn eu hadardy, gan ganiatáu iddi dyfu i fyny gyda'i rhieni fel ei phrif ffocws. Pan fydd hi tua 4 mis oed, fe fydd hi'n hedfan i mewn i'w adardy, gan feithrin cwlwm cryf rhyngddynt.

"Ein blaenoriaeth bob amser yw annog rhieni i fagu cyw yn naturiol pryd bynnag y bo modd. Fodd bynnag, mae yna achosion megis gyda rhieni dibrofiad pan nad yw hyn efallai yn ymarferol ac yn y sefyllfaoedd hyn, rydym yn defnyddio dulliau amgen i sicrhau bod y cyw yn datblygu i fod yn aelod ffyniannus o'i rywogaeth. Gyda rhieni tro cyntaf nid ydynt bob amser yn siŵr beth i'w wneud, gydag adar yn y gwyllt yn aml yn cymryd cwpl o ymdrechion i fagu plant yn llwyddiannus" esboniodd Holly.

Mae fwlturiaid du Ewrasiaidd, a elwir hefyd yn fwlturiaid Cinereous, yn gallu ei ffeindio ledled Ewrop ac Asia ond mae eu poblogaethau'n prinhau. Fel rhywogaethau fwlturiaid eraill, maent yn wynebu llawer o fygythiadau gan gynnwys gwenwyno o ddulliau rheoli ysglyfaethwyr a gwrthdrawiadau angheuol â thyrbinau gwynt a llinellau pŵer. Maent hefyd yn agored i'r cyffur gwrthlidiol ansteroidal Diclofenac, sy'n gyfrifol am fron ddifodiant fwlturiaid yn India, gan achosi dirywiad ym mhoblogaethau fwlturiaid o hyd at 99%. Nhw oedd y rhywogaeth gyntaf o fwlturiaid i farw o ddod i gysylltiad â'r un cyffur yn Ewrop yn ôl pob sôn.

Mae Ymddiriedolaeth Horstmann yn gweithio i warchod fwlturiaid trwy arloesi ac ymchwil ac mae'n ymroddedig i atal difodiant trwy gynnal poblogaethau genetig amrywiol o bob un o'i rhywogaethau. Mae'r cyhoeddiad hyn yn dilyn deor llwyddiannus fwltur Rüppel cyntaf yn Sw Llundain mewn 40 mlynedd, a gafodd ei ddeor dan arweiniad Ymddiriedolaeth Horstmann. Uchafbwynt y tymor bridio eleni yw deor Bernadette, fydd yn helpu i sicrhau dyfodol fwlturiaid am genedlaethau i ddod.

Am fwy o wybodaeth am Ymddiriedolaeth Horstmann a'u hymdrechion cadwraeth, ewch i'w gwefan www.horstmanntrust.org

– ENDS –

CYSYLLTIAD

Os hoffech wybod mwy, neu siarad ag aelod o staff Ymddiriedolaeth Horstmann am ddyfynbris neu gyfle cyfryngau, cysylltwch ag Emma Waldron (emma@horstmanntrust.org) i drefnu amser addas.

Ar gael ar gyfer sylwadau:

Holly Cale, Curadur Ymddiriedolaeth Horstmann ac Arbenigwr Adaryddiaeth

Emma Waldron, Rheolwr Cyfathrebu Ymddiriedolaeth Horstmann

DELWEDDAU – UN DEFNYDD YN UNIG

Mae delweddau a fideos ar gael i'w lawrlwytho o'r ffolder Google Drive hwn.

Mae lluniau'n cynnwys:

Cyw fwltur du Ewrasiaidd, Bernadette - Credit Horstmann Trust

Curadur Holly Cale gyda'r cyw fwltur du Ewrasiaidd - Ymddiriedolaeth Credit Horstmann

AMDANOM NI

Mae Ymddiriedolaeth Horstmann yn elusen cadwraeth fwlturiaid sydd wedi'i lleoli yng Nghymru, sy'n gweithio i warchod fwlturiaid trwy arloesi ac ymchwil. Rydym yn gweithio byd-eang i sicrhau bod gan gadwraeth fwlturiaid mynediad i'r technolegau diweddaraf ac ymchwil arloesol, wrth ddod ag arweinwyr ym maes cadwraeth rhywogaethau ynghyd i sicrhau dyfodol i fwlturiaid. Dilynwch @horstmanntrust ar Twitter, Facebook, Instagram a LinkedIn.

www.horstmanntrust.org.